

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р Маргарита Христова Колева,
член на научно жури в конкурс за заемане на академичната длъжност **ДОЦЕНТ**,
обявен от ЮЗУ „Неофит Рилски” в ДВ. Бр. 34/ 22.04. 2025 г.
в Област на висше образование 1. Педагогически науки, Професионално
направление 1.2. Педагогика (Методика на обучението по родинознание, човека и
природата и човека и обществото)

Относно: научната, научно-приложната и професионално-академичната дейност и
продукция, представена от участника в конкурса

Кандидат: В конкурса за доцент, обявен в Държавен вестник, бр. 34/ 22.04. 2025 г. и в
сайта на Югозападния университет „Неофит Рилски“ за нуждите на катедра
„Предучилищна и начална училищна педагогика“, Факултет по педагогика, като
единствен кандидат участва гл. ас. д-р **Цветомира Иванова**.

1. Обобщени данни за научната продукция и дейността на кандидата

В заключението на своя хабилизационен труд д-р Цветомира Иванова прави
няколко съществени препратки към смисловата характеристика на обучението на
учениците от началното училище, включващи разбирането за **„образованието като
ценност“**, за **„първи стъпки“ на ученика в полето на науката, за начални
мегакогнитивни умения//компетенции**, които перманентно могат да се утвърждават
като **„универсални познавателни действия“** в различни учебни ситуации, за
**възможностите на обучението по природни науки /Родинознание и природознание/
за интеграция на процесите обучение, възпитание, социализация и развитие**, което
всъщност определя концептуалните ориентири на изследването. Може да се обобщи, че
профилът на научната продукция на гл. ас. д-р Цветомира Иванова се вписва именно в
свкупността от визираните препратки и най-общо визира възможностите за развитие и
саморазвитие на учениците в условията на формалното и неформално взаимодействие
с тях в училищната среда.

В план на конкретика научната продукция и преподавателска дейност на
кандидата за доцент гл. ас. д-р Цветомира Иванова обхваща:

А. Научноизследователска и проектна дейност

- Монография на тема „Екологичният подход в учебния процес по Родинознание“
- Книга по дисертацията „Опитно - изследователската дейност на учениците в обучението по „Човекът и природата“ - 1 бр.
- Статии в реферирани научни издания – научни бази данни – 2 броя
- Статии в нереферирани научни издания - 24 броя;
- Цитирания –15 цитирания в колективни трудове и 5 цитирания в нереферирани издания;
- 16 дипломанти в областта на обучението на децата от предучилищна и начална училищна възраст и 38 рецензии на дипломни работи;

- 34 сертификата, писма и грамоти, приз за отлична публикация, за участие в университетски и международни научни конференции и кръгли маси и др. научни форуми;
- Участие в 2 международни проекти и участие в проекти по ФНИ; Еразъм; ОП ЕС;
- Член на СУБ – клон Благоевград.

Трудът на гл. ас. д-р Цветомира Иванова „Екологичният подход в учебния процес по Родинознание“ е обсъден на заседание на катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика“ – Протокол № 10 от 04.06.2025 г. и определен като хабилитационен, с който авторката може да участва в конкурс за доцент. Редакционната колегия на ФП дава мнение за публикуване на монографията на гл. ас. д-р Цветомира Иванова. На основание извършена проверка на представената за отпечатване в УИ „Н. Рилски“ с цел установяване на сходства и плагиатства бе установен индекс 10%.

Б. Педагогическа и други дейности на участника в конкурса за доцент

Гл. ас. д-р Цветомира Иванова е член на академичната общност на катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика“ на Факултета по педагогика. Основно академичното ѝ развитие е в сферата на преподаването на студенти от ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“ в областта на Методиката на обучение по Родинознание, Човекът и природата, Човекът и обществото в началния етап на основното образование. Преподавателската дейност на д-р Иванова е в съответствие с параметрите на обявения конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“. Конкурсът е осигурен с необходимите часове в обявеното направление. Професионалната характеристика на кандидатката я представя като утвърден преподавател и специалист в областта на Методиката на обучение в началните класове. Гл. ас. д-р Иванова е курсов ръководител и академичен наставник на студенти от Факултета по педагогика.

II. Оценка на научните и на практическите резултати и приноси на представената за участие в конкурса творческа продукция.

Приемам представените от авторката научни публикации и друга творческа дейност за участие в конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“ като доказателство за научно-изследователската ѝ активност и давам положителна оценка на тяхната концептуална рамка, резултати и практически насоки. Убедително може да се направи извод, че те са следствие продължителен процес на натрупване и анализ върху теоретични и емпирични ресурси, от значим изследователски и преподавателски опит. По мое мнение гл. ас. д-р Цветомира Иванова е компетентен автор със собствена позиция, с усет и интерес към актуални и перспективни проблеми на обучението в начална училищна възраст.

Прегледът и анализът върху основаните трудове на д-р Цветомира Иванова позволява да се очертае изследователското поле на авторката - от съдържанието на дисертационната разработка и книгата върху водещите в него акценти, през редица статии до съдържанието на хабилитационния труд - всичко това синтезира авторовите търсения към извеждане на екологичния подход като един от фундаменталните за опознаване, поява на интерес и позитивно отношение на малките ученици към околния свят – природен и социален.

Ще конкретизирам своите разсъждения върху два от основните проблеми, изследвани от гл. ас. д-р Цветомира Иванова.

Първо: Относно проблема за опитно – изследователската дейност на учениците от началното училище. На тази проблематика са посветени част от основните публикации на авторката. Приемам за успешна и научно обоснована нейната интерпретация, като акцентирам върху:

- Базата, върху която се разглежда структурата на опитно-изследователска дейност на учениците и нейните структурни компоненти, т.е. върху основата на структурата на човешката дейност и тази на познавателната дейност, специфична за възрастовата групи;
- Значението на тезата на авторката - Ключов момент в опитно-изследователската дейност на учениците е „стремежът към прерастване на мотивационната система от отделни поведенчески актове в система от мотиви на цялостно поведение на личността - зараждане на изследователски дух и трайна познавателна потребност да се изследва, проучва, проверява, доказва“ за постигане на значим образователен резултат;
- Подходът към процеса на овладяване на изследователски умения – поетапното усвояване на общи познавателни умения; особеностите на функциониране на изследователските умения в различните етапи на разгръщане на познавателната дейност на учениците; спецификата на средата и психологопедагогическите условия за упражняване в изследователски умения и пр.
- Методиките за диагностика на наличната изследователска инициативност и на равнището и развитие на изследователските умения;
- Ролята на проблемните ситуации за отработване на изследователските умения и упражняване в опитно- изследователска дейност;
- Представения алгоритъм за овладяване на изследователски умения от учениците, вписан в общата технологична картина на процеса на обучение и разчетен върху етапи като планиране, подготовка и провеждане на изследването, анализ, синтез и обобщение на резултатите, изводи.
- Личностния замисъл и ангажираността на авторката към предмета на изследване - активната опитно-изследователска дейност на самото дете, която е предпоставка за субектното му развитие и собствен темп на познавателна дейност;
- Практическа насоченост на цялата изследователска дейност на авторката и полезните за практиката предложения за организация на урока.

Второ. Относно проблема за „Екологичният подход в учебния процес по Родинознание“ във втори клас. Като цяло проблемът е комплексен и като съдържание и като значение и резултати от неговото прилагане. Научните си търсения, обаче гл. ас. д-р Цветомира Иванова е ситуирала до няколко основни виждания, с характер на оформящи се тенденции, които са основание за положителната ми оценка, а именно:

- Представено е систематизирано теоретично проучване – исторически корени, нормативна база, дидактически тези и социални условия, практика в училищната среда и пр. в областта на разглеждания проблем, което по-същество е предпоставка за научен подход към концептуалното оформяне на разработката.
- Концептуалното изграждане на хабилитационния труд е на много добро равнище - правилно са определени обекта, предмета, целите, задачите, издигнатата хипотеза и условията за нейното доказване, както ситуирането на комплексната методика за изследвания върху проблематиката.
- От позицията на ценностната характеристика на екологичния подход са представени и анализирани неговите исторически послания и съвременно

състояние на обучението по Родинознание чрез коментар върху нормативните и авторски документи като - учебни програми, учебници, учебни тетрадки и книгите за учителя по родинознание за 2 клас.

- Съществен за разработката е акцентът върху възможностите за обогатяване на субектния опит на ученика, неговото субектно развитие и отношение към себе си и другите субекти на учебния процес – всички те разглеждани като част от социалния свят. Тук авторката разчита на почти „осъзнатите интереси“ на учениците във възрастта на училищното детство и разглежда проблема от аспект на взаимодействието „интереси - потребности – мотивация“, което оказва благоприятно въздействие върху резултата от процеса на учене.
- Ползването на понятието „дидактическа триада“, безспорно включващо взаимодействието „учител - ученик - учебно съдържание“ е показател за разбиране от авторката относно тяхната взаимозависимост и взаимодействие в свързващото звено т.е. учебният процес. В контекста на тази позиция се коментират позитиви и негативи в неговата организация, роли на учителя и учениците, адекватност на учебно съдържание.
- Методически издържан е анализът върху урока, като основна форма за организация на учебния процес по родинознание във 2 клас. Наред с формалните структури на учебния процес сериозно място е отделено на неформалните дейности на учениците – индивидуални и групови.
- Концептуалният прочит на опитно-изследователската дейност на учениците е осъществен върху основата на принципни постановки, съответстващи както на възрастовите особености на обучаваните, така също и на научните положения в предметната област на проблема.
- От аспект на екологичния подход е отчетено приоритизирането на методическите насоки, свързани с опитно-изследователската дейност на учениците – наблюдение, експериментиране, моделиране и пр., както и на насоки за перманентно обогатяване на словесното им изразяване чрез беседи, разкази, описание, решаване на проблемни ситуации, изказване на мнения и пр.
- Разкрити са проблемните сфери в областта на обучението по Родинознание във втори клас. Вниманието заслужават предложенията на авторката относно педагогическите условия за тяхното преодоляване.
- Пледирането за Екологичен подход към процеса на обучение на учениците от втори клас и насочеността към създаване на опитно-изследователска среда за изява на детските изследователски умения е съществена визия на концептуалната ориентация на труда.
- Подборът и композирането на предложените изследователски методики, резултатите от приложението им и компетентният им анализ с препратки към педагогическата практика дават смислова характеристика на всички изследователски процедури по проблема.
- Много добре са визуализирани и анализирани резултатите от изследванията с констатиращ и обучаващ характер в двете групи ученици - експериментална и контролна, което е позволило тяхната обективност и достоверност. Съдействие за това е осигурила и компетентната статистическа обработка.
- *Приемам за научно обосновано съдържанието на статиите на гл. ас. д-р Цветомира Иванова в нереферираните издания и изказвам мнение, че те сериозно допълват общия извод относно научно-изследователската активност на авторката.*

Приемам представената Справка за оригинални научни приноси в монографията и публикациите на гл. ас. д-р Цветомира Иванова и същевременно предлагам своето виждане, а именно:

- Обогатена е теоретичната база относно проблематиката за ролята и мястото на екологичния подход в учебния процес по Родинознание.
- На основата на емпирични проучвания е доказана ролята на опитно-изследователската дейност на учениците за тяхното познавателно развитие и овладяване на компонентите на учебната дейност.
- Разработена и апробирана е Комплексна методика и система от критерии и показатели за изследване на овладените екологични представи и понятия от второкласниците - те са достатъчно обхватни и са приложими и при други изследователска процедури.
- Очертани са позитивите и негативите в учебния процес по Родинознание и са предложени практически варианти за работа в условията на класната стая.
- Осъществен е научен подход към разбирането за „дидактическата триада“ - базов инструмент за позициониране на субектите в учебния процес и за постигане на значимост и адекватност на учебното съдържание по Родинознание, с перспективност за влияние и върху проектирането на природонаучната част от учебния предмет.
- Предложени са актуални идеи, методи и средства за урочна работа по проблема, като и алтернативни форми за нейната организация - комплекс от проблемни ситуации и произтичащата от тях опитно-изследователска дейност на учениците и „предметен кръжок“, с което по същество се обогатява теорията и практиката по проблема;
- Акцентът върху субектното отношение на учениците към процеса на овладяване на базови екологични представи и понятия е позитивна практика и със съществено значение за процеса на успешно учене на учениците.
- Опитно-изследователската дейност с формиращ и контролен характер с начина на организация и системата от критерии и показатели за всеки етап от технологията за формиране на екологични представи и базови понятия е научно обоснована и може да се ползва в масовата практика в училищни условия.
- Разработен и апробиран е теоретичен Модел на педагогическа технология за овладяване от второкласниците на екологични представи и опорни/базови понятия в учебния процес по родинознание, разчетен върху комплексна опитно-изследователска дейност
- Научните публикации на гл. ас. д-р Цветомира Иванова и предложените в тях обобщения, изводи и препоръки намират адекватен адресат в педагогическата практика.

III. Критични бележки и препоръки

Към кандидата за заемане на академичната длъжност „доцент“ в катедра „ПНУП“ на Факултета по педагогика гл. ас. д-р Цветомира Иванова нямам критични бележки.

Препоръчвам да продължава да изследва и дава необходимите решения на проблемите, свързани с обучението на учениците от началното училище.

Препоръчвам да се насочи към проучване на възможностите и реализиране на проектни идеи, свързани с идентификация на **интегрирано учебно съдържание** от сферата на природонаучните знания, което да предпостави комплексна подготовката на ученика и цялостен подход за ориентация в околния свят.

IV. Заключение

Кандидатът за заемане на академичната длъжност „доцент“ гл. ас. д-р Цветомира Иванова чрез представените от нея академична информация и необходими документи отговаря на всички изисквания за изпълнение на Минималните национални наукометрични изисквания, съответно на допълнителните изисквания, посочени във Вътрешните правила за развитие на академичния състав в ЮЗУ „Неофит Рилски“. Доказателство за готовността на кандидата за участие в конкурса за доцент са представените от нея научна продукция, преподавателска дейност, получени сертификати от процеси на обучения, участия в проекти и пр.

В академичните среди на Факултета по педагогика гл. ас. д-р Цветомира Иванова се ползва със статут на уважаван университетски преподавател с високо оценени личностни и професионални качества, прецизен, изпълнителен и самостоятелен, добронамерен към колеги и студенти, отговорен по отношение на изпълняваната от нея преподавателска дейност.

На основание представената в становището позитивна оценка и очертаната позиция на кандидата като преподавател, изследовател и колега сред педагогическата общност и на моите лични впечатления, смятам, че кандидатурата на гл. ас. д-р Цветомира Иванова е в съответствие с изискването за висок академичен стандарт, поради което препоръчвам на членовете на Научното жури и ФС при Факултета по педагогика да ѝ присъдят академичната длъжност „доцент“ за нуждите на ЮЗУ „Неофит Рилски“ по област на висше образование 1.2.Педагогика (Методика на обучението по родинознание, човека и природата и човека и обществото)

1.08. 2025 г.

Член на научното жури:

проф. д-р Маргарита Колева

OPINION

by Prof. Margarita Hristova Koleva,
member of the academic jury in the competition for appointment to the academic position of Associate Professor, announced by South-West University "Neofit Rilski" in State Gazette No. 34/ 22.04.2025, in the area of higher education: 1. Pedagogical Sciences, professional field: 1.2. Pedagogy (Methodology of Teaching Homeland Studies, Man and Nature, and Man and Society).

Subject: On the scholarly, applied research, and professional-academic activity and output presented by the candidate in the competition

Candidate: In the competition for the academic position of Associate Professor, announced in the *State Gazette*, issue No. 34/22.04.2025, and published on the official website of South-West University "Neofit Rilski", for the needs of the Department of Preschool and Primary School Pedagogy at the Faculty of Pedagogy, the sole applicant is **Chief Assistant Professor Dr Tsvetomira Ivanova**.

1. Summarised data on the candidate's scholarly output and activity

In the conclusion of her habilitation thesis, Dr Tsvetomira Ivanova makes several essential references to the semantic characteristics of primary school education. These include the understanding of "**education as a value**", the notion of the "**first steps**" of the pupil in the field of science, the emergence of initial metacognitive skills and competences that may be permanently reinforced as "**universal cognitive actions**" in different learning situations, and the potential of science education (Homeland Studies and Man and Nature) **to integrate processes of teaching, upbringing, socialisation and development**. Together, these elements define the conceptual framework of the study.

It may be summarised that the profile of the scholarly output of Chief Assistant Professor Dr Tsvetomira Ivanova corresponds precisely to the set of references outlined above. More broadly, it reflects the possibilities for the development and self-development of pupils within the conditions of both formal and non-formal interactions in the school environment.

At the level of specificity, the scholarly output and teaching activity of the candidate for the position of Associate Professor, Chief Assistant Professor Dr Tsvetomira Ivanova, encompass:

A. Research and project activity

- Monograph entitled "*The Ecological Approach in the Teaching Process of Homeland Studies*"
- Book based on the dissertation "*The Experimental and Research Activity of Pupils in Teaching Man and Nature*" – 1 publication
- Articles in peer-reviewed scientific journals indexed in academic databases – 2 publications
- Articles in non-refereed scientific journals – 24 publications
- Citations – 15 in collective volumes and 5 in non-refereed editions
- Supervision of 16 diploma theses in the field of preschool and primary school education and 38 reviews of diploma theses
- 34 certificates, letters and awards, including a prize for an excellent publication, and participation in university and international scientific conferences, round tables and other academic fora

- Participation in 2 international projects and in projects funded by the National Science Fund, Erasmus, and Operational Programme “Science and Education for Smart Growth”
- Member of the Union of Scientists in Bulgaria – Blagoevgrad branch

The work of Chief Assistant Professor Dr Tsvetomira Ivanova, “The Ecological Approach in the Teaching Process of Homeland Studies”, was discussed at a meeting of the Department of Preschool and Primary School Pedagogy (Minutes No. 10 of 04.06.2025) and was designated as a habilitation work, with which the author is entitled to participate in the competition for Associate Professor.

The Editorial Board of the Faculty of Pedagogy issued a recommendation for the publication of the monograph of Chief Assistant Professor Dr Tsvetomira Ivanova.

Based on a plagiarism and similarity check of the manuscript submitted for publication at the University Publishing House “Neofit Rilski”, a similarity index of 10% was established.

B. Teaching and other activities of the candidate in the competition for Associate Professor

Chief Assistant Professor Dr Tsvetomira Ivanova is a member of the academic community of the Department of Preschool and Primary School Pedagogy at the Faculty of Pedagogy. Her main academic development is in the field of teaching students in the Bachelor’s and Master’s degree programmes, within the scope of the Methodology of Teaching Homeland Studies, Man and Nature, and Man and Society in the initial stage of primary education.

Dr Ivanova’s teaching activity is consistent with the parameters of the announced competition for appointment to the academic position of Associate Professor. The competition is secured with the required teaching load in the designated field.

The professional profile of the candidate presents her as an established lecturer and specialist in the Methodology of Teaching in Primary Education. Chief Assistant Professor Dr Ivanova also serves as a course leader and academic mentor to students of the Faculty of Pedagogy.

II. Evaluation of the scientific and practical results and contributions of the scholarly output submitted for participation in the competition

I accept the scientific publications and other scholarly activities presented by the author for participation in the competition for the academic position of Associate Professor as evidence of her research activity, and I give a positive assessment of their conceptual framework, results and practical orientation. It can be convincingly concluded that they are the outcome of a sustained process of accumulation and analysis of theoretical and empirical resources, supported by significant research and teaching experience. In my opinion, Chief Assistant Professor Dr Tsvetomira Ivanova is a competent author with a distinct scholarly position, with sensitivity and interest in current and forward-looking issues of primary school education.

The review and analysis of the main works of Dr Tsvetomira Ivanova make it possible to delineate her field of research – from the content of the dissertation and the subsequent book elaborating on its key aspects, through a series of articles, to the content of the habilitation thesis. Taken together, these works synthesise the author’s scholarly pursuit of the ecological approach as a fundamental framework for shaping pupils’ knowledge, stimulating interest, and fostering positive attitudes among young learners towards the surrounding natural and social environment.

I shall specify my reflections on two of the main issues examined by Chief Assistant Professor Dr Tsvetomira Ivanova.

First: On the issue of the experimental and research activity of primary school pupils. Several of the author's main publications are devoted to this problem. I consider her interpretation to be successful and scientifically substantiated, and I would emphasise the following:

- The foundation on which the structure of pupils' experimental and research activity and its structural components is examined, namely the structure of human activity and that of cognitive activity, specific to the given age group
- The significance of the author's thesis that a key moment in pupils' experimental and research activity is "the striving for the transformation of the motivational system from separate behavioural acts into a system of motives for the overall behaviour of the personality – the emergence of an investigative spirit and a lasting cognitive need to explore, study, verify and prove" in order to achieve an important educational outcome
- The approach to the process of acquiring research skills – the gradual mastery of general cognitive skills; the specific features of the functioning of research skills in the different stages of pupils' cognitive activity; the specificity of the environment and the psycho-pedagogical conditions for practising research skills, etc.
- The methodologies for diagnosing pupils' existing research initiative and the level and development of their research skills
- The role of problem situations in the development of research skills and the practice of experimental and research activity
- The algorithm presented for the acquisition of research skills by pupils, embedded in the overall technological framework of the learning process and structured into stages such as planning, preparation and implementation of the research, analysis, synthesis and generalisation of results, and drawing conclusions
- The personal design and engagement of the author with the subject of her research – the active experimental and research activity of the child, which constitutes a prerequisite for the pupil's subjective development and individual pace of cognitive activity
- The practical orientation of the author's entire research activity and the valuable proposals offered for the organisation of the lesson

Second. On the issue of "The Ecological Approach in the Teaching Process of Homeland Studies" in grade two. Overall, the problem is complex, both in terms of content and in terms of the significance and outcomes of its application. Chief Assistant Professor Dr Tsvetomira Ivanova, however, has situated her scholarly pursuits within several key perspectives, which take the form of emerging tendencies and provide grounds for my positive evaluation, namely:

- A systematised theoretical study is presented – including historical roots, normative framework, didactic theses and social conditions, school practice, etc. – in the field of the problem under consideration, which essentially provides a foundation for a scientific approach to the conceptual design of the study.
- The conceptual construction of the habilitation thesis is at a very good level: the object, subject, aims, tasks, the proposed hypothesis and the conditions for its verification are correctly defined, as well as the positioning of the comprehensive methodology for research on the problem.
- From the perspective of the value dimension of the ecological approach, its historical messages and the current state of Homeland Studies instruction are presented and analysed, with commentary on normative and authorial documents such as curricula, textbooks, workbooks and teacher's guides for Grade Two Homeland Studies.

- A significant emphasis in the work is placed on the opportunities to enrich the subjective experience of the pupil, his or her personal development and relations with self and with the other participants in the learning process, all considered as part of the social world. Here the author relies on the pupils' almost "conscious interests" at the age of school childhood and examines the problem through the prism of the interaction "interests – needs – motivation", which exerts a favourable influence on learning outcomes.
- The use of the notion of a "didactic triad", undoubtedly encompassing the interaction "teacher – pupil – learning content", demonstrates the author's understanding of their interdependence and interaction within the connecting link, namely the learning process. Within this framework, positives and negatives in its organisation, the roles of teachers and pupils, and the adequacy of the learning content are discussed.
- The analysis of the lesson, as the main form of organisation of the learning process in Grade Two Homeland Studies, is methodologically sound. Alongside the formal structures of the learning process, considerable attention is given to pupils' non-formal activities – both individual and group.
- The conceptual interpretation of pupils' experimental and research activity is grounded in fundamental principles corresponding both to the age-specific characteristics of the learners and to the scientific positions within the subject field of the problem.
- From the perspective of the ecological approach, priority is given to methodological guidelines related to pupils' experimental and research activity – observation, experimentation, modelling, etc. – as well as to guidelines for the continuous enrichment of their verbal expression through discussions, storytelling, description, problem-solving, expression of opinions, etc.
- The problematic areas in Grade Two Homeland Studies instruction are identified. The author's proposals concerning the pedagogical conditions for overcoming them merit attention.
- The advocacy of the ecological approach to the learning process of Grade Two pupils and the orientation towards creating an experimental and research environment for the manifestation of children's investigative skills represent the essential vision of the conceptual orientation of the work.
- The selection and structuring of the proposed research methodologies, the results of their application, and their competent analysis with references to pedagogical practice provide a meaningful characterisation of all research procedures related to the problem.
- The results of the research with both a diagnostic and an instructional character in the two groups of pupils – experimental and control – are well visualised and analysed, which has ensured their objectivity and reliability. This was further supported by competent statistical processing.
- *I regard as scientifically substantiated the content of the articles of Chief Assistant Professor Dr Tsvetomira Ivanova published in non-refereed editions, and I consider that they make a substantial contribution to the overall conclusion regarding the author's research activity.*

I accept the submitted Report on the original scientific contributions in the monograph and publications of Chief Assistant Professor Dr Tsvetomira Ivanova, while at the same time offering my own perspective, namely:

- The theoretical foundation concerning the role and place of the ecological approach in the teaching process of Homeland Studies has been enriched.

- On the basis of empirical research, the role of pupils' experimental and research activity for their cognitive development and the mastery of the components of the learning process has been demonstrated.
- A comprehensive methodology and a system of criteria and indicators for investigating second-grade pupils' acquired ecological concepts and notions have been developed and tested. These are sufficiently broad in scope and applicable to other research procedures.
- The positives and negatives in the Homeland Studies teaching process have been identified, and practical classroom approaches have been proposed.
- A scientific approach has been undertaken to the understanding of the "didactic triad" as a fundamental instrument for positioning the subjects in the learning process and for achieving relevance and adequacy of the Homeland Studies content, with prospects for influencing the design of the natural science component of the subject as well.
- □ Current ideas, methods and tools for lesson work on the problem have been proposed, along with alternative forms of organisation – a set of problem situations and the pupils' experimental and research activity derived from them, and a "subject club" – thereby enriching both the theory and practice on the issue.
- The emphasis on pupils' subjective attitude towards the process of mastering basic ecological concepts and notions represents a positive practice of substantial significance for successful learning.
- The experimental and research activity with formative and control functions, together with its organisation and the system of criteria and indicators for each stage of the technology for forming ecological concepts and basic notions, is scientifically substantiated and applicable in mainstream school practice.
- A theoretical model of a pedagogical technology for second-grade pupils' acquisition of ecological concepts and core notions in the Homeland Studies learning process has been developed and tested, structured on the basis of comprehensive experimental and research activity.
- The scientific publications of Chief Assistant Professor Dr Tsvetomira Ivanova, together with the summaries, conclusions and recommendations proposed therein, find an adequate application in pedagogical practice.

III. Critical Remarks and Recommendations

I have no critical remarks regarding the candidature of Chief Assistant Professor Dr Tsvetomira Ivanova for the academic position of Associate Professor at the Department of Preschool and Primary School Pedagogy, Faculty of Pedagogy.

I recommend that she continue to investigate and provide solutions to issues related to the education of primary school pupils.

I also recommend that she direct her research towards exploring opportunities and implementing project initiatives related to the identification of **integrated curricular content** in the field of natural science knowledge. Such an orientation would support the comprehensive preparation of pupils and contribute to a holistic approach to their understanding of the surrounding world.

IV. Conclusion

The candidate for the academic position of Associate Professor, Chief Assistant Professor Dr Tsvetomira Ivanova, through the academic information and the required documents she has submitted, meets all the criteria for compliance with the Minimum National Scientometric Requirements, as well as the additional requirements set out in the

Internal Regulations for the Development of the Academic Staff at South-West University “Neofit Rilski”. Evidence of the candidate’s readiness to participate in the competition for Associate Professor is provided by her scholarly output, teaching activity, certificates obtained through training processes, participation in projects, and related academic engagements.

Within the academic community of the Faculty of Pedagogy, Chief Assistant Professor Dr Tsvetomira Ivanova enjoys the status of a respected university lecturer, recognised for her high personal and professional qualities, precision, responsibility, independence, collegiality and benevolence towards colleagues and students, as well as her commitment to her teaching duties.

On the basis of the positive evaluation presented in this opinion, the delineated profile of the candidate as a lecturer, researcher and colleague within the pedagogical community, and my personal impressions, I consider that the candidacy of Chief Assistant Professor Dr Tsvetomira Ivanova corresponds to the requirements of a high academic standard. Therefore, I recommend that the members of the Academic Jury and the Faculty Council of the Faculty of Pedagogy confer upon her the academic position of Associate Professor at South-West University “Neofit Rilski” in the professional field of Pedagogy (Methodology of Teaching Homeland Studies, Man and Nature, and Man and Society).

1.08. 2025

Member of the Academic Jury:

Prof. Dr Margarita Koleva